

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Інформаційна складова міжнародних відносин”

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

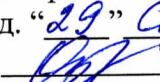
Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність 291 - Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

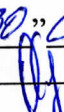
Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційні складові міжнародних відносин». – Одеса: ОНУ, 2024. – 16 с.

Розробники: **Грабіна Ганна Вікторівна, к. політ. н., доц. кафедри міжнародних відносин.**
(вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників).

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від. "29" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОНУ Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
 (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин,
політології та соціології
Протокол № 1 від. "30" серпня 2024 р.
Голова НМК (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол №   від. "   "   20   р.
Завідувач кафедри   (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол №   від. "   "   20   р.
Завідувач кафедри   (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

1. Опис навчальної дисципліни
«Інформаційні складові міжнародних відносин»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 3	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>	
		Рік підготовки:	
		3-й	
		Семестр	
		6-й	
		Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		54 год.	
Форма підсумкового контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Сформувати цілісне впорядковане враження про суть та основні етапи становлення міжнародного інформаційного простору, а також про ключові процеси та тенденції, притаманні глобальній комунікаційній системі; сприяти формуванню навичок послідовного та всебічного аналізу закономірностей і особливостей розвитку світової комунікаційної системи; засвоєнні системних теоретичних і практичних знань з міжнародної інформації та комунікації, методик, прийомів та інструментів глобального аналізу, тенденцій розвитку світового інформаційного простору; розуміння сутності проблем інформаційної безпеки; закласти чітке розуміння місця та ролі України в глобальному інформаційному просторі та ймовірні перспективи щодо зміни її становища.

Завдання: вивчення сучасного стану і тенденцій глобальних комунікаційних процесів, визначення їх впливу на світову, регіональну і національну політику; аналіз впливу ІКТ на розвиток глобального інформаційного суспільства; дослідження та прогнозування проблем міжнародного співтовариства в галузі інформації і комунікації; вивчення стратегій і практики міжнародної інформаційної політики; дослідження інформаційної складової глобальної економіки, безпеки, зовнішньої політики та міжнародного права; аналіз впливу інформаційного простору України на політичні аспекти інтеграції країни в світовий інформаційний простір, аналіз інформаційної політики України та практичних її результатів у співробітництві з різноманітними міжнародними організаціями та іншими акторами міжнародних відносин.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК3);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК7);
- здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК11).
- здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках у міждисциплінарних дослідженнях (СК3);
- здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України (СК7);
- здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами) (СК12).

Очікувані результати навчання. Згідно з вимогами навчальної дисципліни після засвоєння матеріалу студенти повинні:

- здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси. (РН07);
- здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні. (РН11).

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Теоретичні аспекти соціальних комунікацій в умовах інформаційного суспільства.

Тема 1. Теоретичні засади й основні визначення понять «інформація» та «комунікація», встановлення їх взаємозв'язку.

Конкретно-наукові підходи у вивченні інформації. Теоретичні основи розвитку суспільних комунікацій. Інформаційні революції. Комунікативний процес, його складові. Складники

комунікативного процесу. Функції й роль комунікації в суспільстві. Типи суспільних комунікацій.

Тема 2. Інформаційна та комунікаційна політики держав, теоретичні аспекти. Основні поняття, предмет та структура міжнародної інформації. Основні поняття, предмет та структура міжнародної інформації, міждисциплінарний підхід.

Визначення поняття інформаційна політика. Види інформаційної політики держав. Суб'єкти та об'єкти державної інформаційної політики. Сфери реалізації державної інформаційної політики. Комунікаційна політика держав. Суб'єкти та об'єкти комунікаційної політики. Визначення поняття «міжнародна інформація», та його основних складових. Основні чинники міжнародного інформаційного простору. Роль та функції міжнародної інформації в міжнародних відносинах. Типи джерел міжнародної інформації.

Тема 3. Міжнародні ініціативи побудови інформаційного суспільства. Інформаційна політика ООН.

Концепція Нового міжнародного інформаційного та комунікаційного порядку, її основні принципи. Хід реалізації концепції НМІКП. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті». Основні напрямки інформаційної стратегії ООН.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Зовнішньополітичні комунікативні технології та їх види.

Тема 4. Зовнішньополітичні комунікативні технології та їх типи. Публічна дипломатія, як основний різновид ЗКТ.

Розкриття сутності зовнішньополітичних комунікативних технологій. Суб'єкти, об'єкти, цілі зовнішньополітичних комунікативних технологій. Типи зовнішньополітичних комунікативних технологій. М'яка сила як інструмент ефективної зовнішньої політики. Поняття, цілі й інструменти публічної дипломатії. Сім «стовпів» публічної дипломатії Карла Росса. Особливості публічної дипломатії США. Розвиток публічної дипломатії в Україні.

Тема 5. Цифрова, культурна, іміджева та медіа-дипломатія як розширення публічної дипломатії.

Сфери використання Інтернету у дипломатичній практиці. Цифрова дипломатія США. Цифрова дипломатія Великобританії. Цифрова дипломатія Франції. Медіа-дипломатія, функції сучасних ЗМІ у зовнішній політиці держав. Технології медіа-дипломатії. Культурна дипломатія, її основні завдання. Функції та інструменти культурної дипломатії. Іміджева дипломатія. Чинники, які впливають на формування й просування іміджу держави. Брендинг країн. Шестикутник бренда країни Саймона Анхольта. Основні відмінності між брендом держави й іміджем держави.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Міжнародна інформаційна безпека.

Тема 6. Інформаційна безпека: сутність й основні компоненти.

Етапи трансформації ідей інформаційної безпеки. Суб'єкти і об'єкти інформаційної безпеки. Характеристики основних критеріїв інформаційної безпеки, модель тріади CIA. Види інформаційної безпеки. Дестабілізуючі чинники інформаційної безпеки. Класифікація загроз інформаційній безпеці. Забезпечення інформаційної безпеки у формах інформаційного патронату, інформаційної кооперації та інформаційного протиборства.

Тема 7. Інформаційна війна як елемент інформаційного протистояння. Пропаганда та дезінформація - інформаційна зброя сучасності. Практичні способи та засоби протидії дезінформації.

Концепція інформаційної війни. Суб'єкти та основні компоненти інформаційних війн. Способи ведення інформаційних війн на державному та воєнному рівнях. Визначення поняття інформаційна зброя та сфер її застосування. Пропаганда та дезінформація як найпотужніші засоби впливу інформаційних операцій. Класифікація пропаганди та її методи. Дезінформація та її види. Фейкові новини як новий тренд дезінформації.

Тема 8. Гібридна війна як форма сучасного міжнародного конфлікту.

Інформаційні та психологічні війни як стартові елементи сучасної геополітичної боротьби. Концепція гібридної війни Френка Хоффмана. Визначення сутності гібридної війни та її основних складових. Три основних етапи ведення гібридних війн. Гібридна війна Росії проти України. Основні складники гібридної війни в російсько-українському протистоянні 2014–2018 років.

Тема 9. Міжнародний інформаційний тероризм і кіберзлочинність. Практичні методи протистояння інформаційним та кібер загрозам.

Визначення та основні ознаки інформаційного тероризму. Розподіл інформаційного тероризму на інформаційно-психологічний тероризм та інформаційно-технічний тероризм. Медіа-тероризм: визначення, суб'єкти, об'єкти, аудиторія (її групи). Кібертероризм та кіберзлочинність основні характеристики, спільні та відмінні риси.

Тема 10. Міжнародне співробітництво в сфері інформаційної безпеки. Інформаційна безпека в діяльності міжнародних організацій.

Винесення проблеми міжнародної інформаційної безпеки на політичний та міжнародно-правовий рівень (1996 р.). Резолюція ООН «Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки», п'ять базових принципів міжнародної інформаційної безпеки. Інформаційна безпека ЄС. Визначення Європейською комісією дій, що порушують безпеку інформаційних мереж і систем. Основні напрями європейської політики інформаційної безпеки. Реформи захисту інформаційного простору Європейським Союзом (2015 р.). Інформаційна безпека в діяльності НАТО. Оновлений план НАТО з кібербезпеки (2017 р.). Відомства, центри та управління з кіберзахисту створені НАТО.

Тема 11. Збір даних та їх аналіз щодо впливу російської пропаганди на інфопростір країн Європи та України, використовуючи іншомовні періоджерела.

Аналіз інфопростору країн Європи на предмет просування російської дезінформації та її основних наративів. Збір даних та аналіз інфопростору України. Порівняльний аналіз отриманих даних щодо спільності та відмінності наративів для кожної з проаналізованих країн.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	пр	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти соціальних комунікацій в умовах інформаційного суспільства.										
Тема 1. Теоретичні засади й основні визначення понять «інформація» та «комунікація»,	7	2			5					

встановлення їх взаємозв'язку.										
Тема 2. Інформаційна та комунікаційна політики держав, теоретичні аспекти. Основні поняття, предмет та структура міжнародної інформації. Основні поняття, предмет та структура міжнародної інформації, міждисциплінарний підхід.	10	2	2		6					
Тема 3. Міжнародні ініціативи побудови інформаційного суспільства. Інформаційна політика ООН.	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 1	26	6	4		16					
Змістовий модуль 2. Зовнішньополітичні комунікативні технології та їх види.										
Тема 4. Зовнішньополітичні і комунікативні технології та їх типи. Публічна дипломатія, як основний різновид ЗКТ.	11	2	2		7					
Тема 5. Цифрова, культурна, іміджева та медіа-дипломатія як розширення публічної дипломатії.	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4		12					
Змістовий модуль 3. Міжнародна інформаційна безпека.										
Тема 6. Інформаційна	8	2	2		4					

безпека: сутність й основ. Компоненти										
Тема 7. Інформаційна війна як елемент інформаційного протистояння. Пропаганда та дезінформація - інформаційна зброя сучасності. Практичні способи та засоби протидії дезінформації.	9	2	2		5					
Тема 8. Гібридна війна як форма сучасного міжнародного конфлікту.	9	2	2		5					
Тема 9. Міжнародний інформаційний тероризм і кіберзлочинність. Практичні методи протистояння інформаційним та кібер загрозам.	6	2			4					
Тема 10. Міжнародне співробітництво в сфері інформаційної безпеки. Інформаційна безпека в діяльності міжнародних організацій.	8	2	2		4					
Тема 11. Збір даних та їх аналіз щодо впливу російської пропаганди на інфопростір країн Європи та України, використовуючи	4				4					

іншомовні першоджерела.										
Разом за змістовим модулем 3	44	10	8		26					
Усього годин	90	20	16		54					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи розвитку суспільних комунікацій. 1.Взаємозв'язок понять «інформація» й «комунікація». 2.Теоретичні основи розвитку суспільних комунікацій. 3.Інформаційні революції. 4.Комунікативний процес, його складові. 5.Функції й роль комунікації в суспільстві. 6.Типи суспільних комунікацій.	2
2	Інформаційний чинник в історії міжнародних відносин та світової політики. 1.Основні чинники міжнародного інформаційного простору. 2.Роль та функції міжнародної інформації в міжнародних відносинах. 3.Типи джерел міжнародної інформації.	2
3	Характеристика та різновиди зовнішньополітичних комунікативних технологій 1.Суб'єкти, об'єкти, цілі зовнішньополітичних комунікативних технологій. 2.Типи зовнішньополітичних комунікативних технологій. 3.Поняття, цілі й інструменти публічної дипломатії. 4.Культурна та «медіа-дипломатія». 5.Чинники, які впливають на формування й просування іміджу держави. 6.Формування бренду держави.	2
4	Визначення сутності поняття інформаційної безпеки. Політичні доктрини глобальної інформаційної безпеки. 1.Підходи до тлумачення поняття «інформаційна безпека». 2.Види ІБ. 3.Принципи та напрями забезпечення інформаційної безпеки.	2
5	Інформаційні війни сучасності: характерні ознаки та різновиди. 1.Концепція інформаційної війни. 2.Форми інформаційної війни. 3.Визначення поняття пропаганда та її класифікація. 4.Методи пропаганди. 5.Дезінформація як ключовий метод «чорної пропаганди». 6.Види дезінформації.	4

	7.Інформаційна війна росії проти України.	
6	Гібридні загрози сучасній міжнародній безпеці. 1.Визначення поняття гібридна війна. 2.Ознаки сучасних гібридних воєн (проілюструйте відповідь прикладами). 3.Складові сучасної російсько-української гібридної війни.	2
7	Інформаційна безпека в діяльності міжнародних організацій. 1.Інформаційна безпека в діяльності ЄС. 2.Інформаційна безпека в діяльності НАТО.	2
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/індивідуальних завдань (рефератів)	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні засади й основні визначення понять «інформація» та «комунікація», встановлення їх взаємозв'язку. 1. Роль та основні функції суспільних комунікацій. 2. Інформаційні революції що вплинули на розвиток комунікації.	5
2	Тема 2. Інформаційна та комунікаційна політики держав, теоретичні аспекти. Основні поняття, предмет та структура міжнародної інформації. Основні поняття, предмет та структура міжнародної інформації, міждисциплінарний підхід. 1. Комунікаційна політика Європейського Союзу. 2. Інформаційна політика України.	6
3	Тема 3. Міжнародні ініціативи побудови інформаційного суспільства. Інформаційна політика ООН. 1. Програма “Електронна Європа” і “Електронна Європа - 2002”, 2000 р. 2. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті», 2003 р.	5
4	Тема 4. Зовнішньополітичні комунікативні технології та їх типи. Публічна дипломатія, як основний різновид ЗКТ. 1. Види та засоби поширення інформаційної присутності держави в міжнародному інформаційному просторі 2. Зв'язки зовнішньополітичних відомств із засобами масової комунікації.	7
5	Тема 5. Цифрова, культурна, іміджева та медіа-дипломатія як розширення публічної дипломатії. 1. Культурна дипломатія Великої Британії. 2. Іміджева дипломатія Німеччини.	5
6	Тема 6. Інформаційна безпека: сутність й основні компоненти. 1. Положення про інформаційну безпеку в міжнародних стандартах. 2. Роль ООН в системі міжнародної інформаційної безпеки.	4

7	Тема 7. Інформаційна війна як елемент інформаційного протистояння. Пропаганда та дезінформація - інформаційна зброя сучасності. Практичні способи та засоби протидії дезінформації. 1. Становлення та розвиток поняття інформаційна війна. 2. Методи впливу які використовуються сучасною пропагандою.	5
8	Тема 8. Гібридна війна як форма сучасного міжнародного конфлікту. 1. Основні етапи ведення гібридної війни. 2. Гібридна війна росії проти України.	5
9	Тема 9. Міжнародний інформаційний тероризм і кіберзлочинність. Практичні методи протистояння інформаційним та кібер загрозам. 1. Кібертероризм як форма міжнародного тероризму. 2. Форми та прояви інформаційного тероризму	4
10	Тема 10. Міжнародне співробітництво в сфері інформаційної безпеки. Інформаційна безпека в діяльності міжнародних організацій. 1. Робота Європейської агенції з питань мережевої та інформаційної безпеки. 2. Основні положення політики безпеки НАТО.	4
11	Тема 11. Збір даних та їх аналіз щодо впливу російської пропаганди на інфопростір країн Європи та України, використовуючи іншомовні першоджерела. 1. Збір даних щодо просування наративі російської пропаганди в країнах Європи (країна на вибір). 2. Аналіз основних наративів російської дезінформації та пропаганди в українському інфопросторі. 3. Порівняти отримані результати дослідження на предмет спільності та відмінності основних наративів російської дезінформаційної кампанії.	4
	Разом	54

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного\періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Іспит (в усній формі).

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Здобувач освіти		
Відмінно	володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі
Добре	достатньо володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; аналізує навчальну інформацію, але допускає окремі неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні навички виконання завдання

Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Взаємозв'язок понять «інформація» й «комунікація».
2. Теоретичні основи розвитку суспільних комунікацій.
3. Інформаційні революції.
4. Комунікативний процес, його складові.
5. Функції й роль комунікації в суспільстві.
6. Типи суспільних комунікацій.
7. Інформаційна політика держави.
8. Комунікаційна політика держави.
9. Визначення поняття «міжнародна інформація», та його основних складових.
10. Основні чинники міжнародного інформаційного простору.
11. Роль та функції міжнародної інформації в міжнародних відносинах.
12. Типи джерел міжнародної інформації.
13. Концепція «Нового міжнародного інформаційного та комунікаційного порядку», її основні принципи.
14. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства.
15. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті».
16. Інформаційна політика ООН.
17. Суб'єкти, об'єкти та цілі зовнішньополітичних комунікативних технологій.
18. Типи зовнішньополітичних комунікативних технологій.
19. Поняття, цілі та інструменти публічної дипломатії.
20. Культурна та «медіа-дипломатія».
21. Чинники, які впливають на формування й просування іміджу держави.
22. Формування бренду держави.
23. Підходи до тлумачення поняття «інформаційна безпека».
24. Види інформаційної безпеки.
25. Принципи та напрями забезпечення інформаційної безпеки.
26. Інформаційні загрози.
27. Інформаційна зброя.
28. Концепція інформаційної війни.
29. Форми інформаційної війни.
30. Визначення поняття пропаганда та її класифікація.

- 31.Методи пропаганди.
- 32.Дезінформація як ключовий метод «чорної пропаганди».
- 33.Види дезінформації.
- 34.Визначення поняття гібридна війна.
- 35.Ознаки сучасних гібридних воєн (проілюструйте відповідь прикладами).
- 36.Складові сучасної російсько-української гібридної війни.
- 37.Міжнародний інформаційний тероризм.
- 38.Кібертероризм: визначення, види, приклади.
- 39.Кіберзлочинність: визначення, види, приклади.
- 40.Інформаційна безпека в діяльності ЄС.
- 41.Інформаційна безпека в діяльності НАТО.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний/періодичний контроль											Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3					Індивідуальне самостійне завдання	30	100
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	20		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Грабіна Г. В. Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційні складові міжнародних відносин». Одеса: ОНУ, 16 с.

2. Силабус курсу «Інформаційні складові міжнародних відносин».
3. Презентації лекційних занять та інформаційні матеріали у Гугл-класі <https://classroom.google.com/u/0/c/MTgwODk1NDg3NTE3>

14. Рекомендована література

Основна

1. Андрущенко Т., Зеленін В. Психологія політичної пропаганди : метод. рекомен. Київ, 2022. 88 с.
2. Горбулін В. Світова гібридна війна: український фронт: монографія. Київ, 2017. 496 с.
3. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки: навч. посіб. Київ, 2018. 357 с.
4. Іванова Н.С., Публічна дипломатія як ефективний механізм зовнішньої політики держави. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. Вип. 32, 2018. С. 122-127. URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/10929/10534>
5. Карпчук Н. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посіб. Луцьк, 2018. 514 с.
6. Матяш І., Матвієнко В., Культурна дипломатія: навч. посіб. Київ, 2021. 252 с.
7. Піпченко Н., Макаренко Є. Віртуальна дипломатія: підручник. Київ., Центр вільної преси, 2010. 301 с.
8. Почепцов Г., Чукут С. Інформаційна політика: навч. посіб. Київ, 2008. 663 с.
9. Disinformation and propaganda – impact on the functioning of the rule of law in the EU and its Member: research paper. Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs, 2019. 202. р.
10. Nye J.S. Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 2008. Vol. 616. pp. 101-102.

Додаткова

1. Атаманенко А., Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний та сучасний аспекти, 2019. URL: https://eprints.oa.edu.ua/8193/1/NZ_Vyp_29_Atamanenko_Alla.pdf
2. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті», 2003.
3. Карпчук Н. Засади комунікаційної політики: досвід країн-членів Європейського Союзу: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 439 с.
4. Любохинець Л.С., Поплавська О.В., Світова практика забезпечення інформаційної безпеки в сучасному глобалізованому середовищі. *Бізнес-навігатор*. 2017. Вип. 4-1. С. 93-97 URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=wm&zx=ahqxobsep2yj#inbox?projector=1>
5. Макаренко Є. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини Серія "Політичні науки"*. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3117
6. Макаренко Є. Ожеван М., Європейські комунікації: навч. посіб. Київ, 2006. 535 с.
7. Макаренко Л.П. Стратегічні комунікації як засіб запобігання та протидії інформаційним війнам. *Регіональні студії*. 2022. №30. С 75-81 URL: https://www.researchgate.net/publication/363174825_STRATEGICNI_KOMUNIKACII_AK_ZASIB_ZAROBIGANNA_TA_PROTIDII_INFORMACIJNIH_VIJNAM_STRATEGIC_COMMUNICATIONS_AS_A_MEANS_OF_PREVENTING_AND_COUNTERING_INFORMATION_WARS
8. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни: монографія. Київ: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія». 2015. 497 с.
9. Розумна О. П., Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи: аналітична доповідь. Київ. 2016. 53 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-09/kultu_dypl-26841.pdf

10. Феськов І. В., Основні методи ведення гібридної війни в сучасному інформаційному суспільстві. *Актуальні проблеми політики*. 2016. Вип. 58. С.66-76. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8876/Feskov%20APP_58-8.pdf;jsessionid=CEFF591E55700018B6673864E6765BD3?sequence=1
11. Фролова О. Міжнародне співробітництво в галузі забезпечення інформаційної безпеки. *Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини*. 2019. Вип. 46. С. 123-136. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=VLNU_Mv_2019_46_13

15. Інформаційні ресурси

- Центр стратегічних комунікацій. URL: <https://spravdi.gov.ua/>
- EUvsDisinfo. URL: <https://euvsdisinfo.eu/>
- The NATO Strategic Communications Centre of Excellence (NATO StratCom COE). URL: <https://stratcomcoe.org/>
- The European Union Agency for Cybersecurity (ENISA). URL: <https://www.enisa.europa.eu/>